MIATYÁNK / 10

Megpróbált szív

„ne vigy minket a kísértésbe”

Döntésképtelenség

Talán mindannyian egyetérthetünk abban, hogy az élet nem más, mint egy próba, tulajdonképpeni tesztek és döntések sorozata. Gyakorlatilag minden pillanatban döntéseket kell hoznunk, nagyjából minden nap 35.000-et. Folyamatos vizsgahelyzetben vagyunk, hiszen minden pillanatban, lehet jól dönteni vagy éppen rosszul.

Persze vannak lényegtelen kérdések. Vajat vagy margarint kenjek a kenyérre? A kék vagy a zöld ruhát válasszam? De alapvetően vannak olyan választások, amelyek komoly dilemmával szembesítenek bennünket: Melyik állást válasszam? Hol vásároljak lakást? Ezek persze fontosak, de talán nem követek el bűnt azzal, hogy egy benzinkút helyett mondjuk egy ABC-ben dolgozom. Vagy éppen Dunaújváros helyett Rácalmáson vásárlok lakást. Persze lehet vitatkozni, hogy melyik a jobb, előnyösebb, logikusabb, de sokszor nehéz ezt a bűn és nem bűn kategóriába sorolni.

De aztán vannak az egészen súlyos döntések. Hazudjak vagy ne hazudjak? Kezdjek-e el flörtölni a kollégámmal úgy, hogy házasságban élek? Eltegyem-e azt a pénzt vagy ne tegyem el, ami nem egészen engem illet? Ezeknél már érezzük a nyomást. Sőt talán egyfajta rossz érzést is, hiszen amikor rosszul döntünk, akkor furdal bennünket a lelkiismeret. Vagy éppen egyértelműen visszajeleznek nekünk, hogy ezt bizony elszúrtad.

Éppen ezért sokszor döntésképtelennek érezzük magunkat. Sőt nemcsak érezzük, hanem döntésképtelenné válunk. Ez egy rendkívül rossz érzés, hiszen elkezdünk sodródni a körülményekkel. Már nem mi irányítunk, hanem a körülmények irányítanak bennünket. A döntésképtelenség érzését mindannyian átéltük már, sőt sok embernek a mindennapi valósága. Olyannyira, hogy még a kis horderejű kérdések előtt is rettegve áll meg. Bolhából csinál elefántot és ostoba lépések sorozatába kényszeríti magát. Ezt nevezi a pszichológia döntéshozatali szorongásnak…

Kiút a döntésképtelenségből

A Miatyánknak ez a kérdése meglepő módon segít bennünket ebből a döntésképtelen helyzetből kijönni. Segít egy olyan életet élni, ahol lehet elég erőnk a helyes döntések meghozásához és segít ahhoz, hogy amikor mégis rosszul döntünk ne omoljunk össze, a hibáink súlya alatt.

1. A próba nem csapda, hanem lehetőség

Nade mi köze van mindennek a kísértéshez? Hiszen itt azt olvassuk: „ne vigy minket a kísértésbe…” A kísértésként fordított görög kifejezést lehet tesztként, próbaként is fordítani. Engedjétek meg, hogy most efelől az oldala felől közelítsünk a kéréshez.

A kétféle fordítási lehetőség fényében a Biblia hozzáállása a kísértéshez kettős. Egyrészt a Miatyánknak ebben a kérdésében azt kérjük, hogy ne vígyen bennünket Isten a kísértésbe, más helyeken, például Jakab apostol levelében ilyeneket olvasunk: „Teljes örömnek tartsátok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, tudva, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez.” vagy éppen „Boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját, amelyet az Úr megígért az őt szeretőknek.”

A Biblia azt mondja, hogy az életünk minden egyes kísértése, döntéshelyzete lehetőség arra, hogy jó döntést hozzunk. A jó döntés pedig előbbre visz bennünket. „Tanúul hívom ma ellenetek az eget és a földet, mert elétek adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!” 5Móz 30,19 Amikor a kísértésről gondolkodunk, akkor nagyon sokszor egy csapda képe jut az eszünkbe, a Biblia embere azonban inkább lehetőséget látott benne.

Egy másik oldala a próbának az, hogy Isten tulajdonképpen ezzel vizsgál meg bennünket. A döntéshelyzet és a teszt jelzi számunkra azt, hogy igen, megértettük a dolgot, felfogtuk, hogy miről van szó.

Engem ez az iskolai dolgozatokra emlékeztet. Persze a diák nem szeret dolgozatot írni. Izgalom, fel kell készülni, teljesíteni kell. De nyilván ezek a dolgozatok jelzik azt, hogy a diák megértette az anyagot. Mérföldkövek, amelyeket teljesítve egy bonyolultabb és bonyolultabb anyagokat sajátíthatunk el. Felsőbb osztályba léphet. A dolgozatokkal az iskola azt méri fel, hogy mi van a diák fejében. Mert az iskolában valóban minden fejben dől el.

Isten azonban az életben nem a tárgyi tudásra kíváncsi. Isten iskolájában minden szívben dől el. Istent kis túlzással nem az érdekli, hogy mi van a fejedben, hanem az, hogy mi van a szívedben.

A Biblia lapjain Isten számtalanszor állította próbák, tesztek és vizsgák elé az embereket, de különös tekintettel a népét. Azért, hogy megtudja mi van a szívükben. S ahogy az iskolában szokott lenni, minél feljebb jutsz az osztályokban annál nehezebb feladatokkal találod magad szembe. Annál eltökéltebbnek, kitartóbbnak, állhatatosabbnak kell lenned. Ez pedig eloszlat egy fontos tévképzetet: az emberek azért lesznek keresztyének, hogy könnyebb legyen az életük. A keresztyénség nem más, mint a nép ópiuma. Ez persze kívülről tűnhet így, de belülről egy keresztyén ember nem így éli meg a dolgot. Sőt!

Minél közelebb van az ember Istenhez annál keményebben megpróbálja. Minél előrébb halad a keresztyénség útján annál keményebb döntéseket, annál nagyobb harcokat kell

megvívnia. Vagy egy kicsit videójátékosan fogalmazva minél előrébb vagy a pályán annál nagyobb gonoszokkal kell összemérd az erődet.

Kijózanít ez bennünket! Aki azért szeretne keresztyén lenni, hogy könnyebb élete legyen az csalódni fog. Minél inkább keresztyénné válik valaki annál keményebb döntéseket kell meghoznia. Viszont annál nagyobb lesz a jutalom. Annál nagyobb az elismerés. Annál inkább megerősödik, de a megerősödés újra és újra kemény döntések elé állítja. Ezekben a kemény döntésekben azonban kiformálódik a keresztyén jellem.

Ebből következik az, hogy a keresztyén ember örül a döntéshelyzeteknek. Azt mondja, hogy végre még egy lehetőség, ahol kiderül, hogy ki vagyok én és mi lakik bennem, ahol felismerhetem, hogy mit tanultam az Igéből, mi következik Isten kapcsolatomból. Ha kiállom a próbát, akkor Isten többet fog rám bízni, ha pedig nem álom ki, akkor tudom, hogy hol, miért és mikor kell többet imádkozzak, jobban figyeljek.

A keresztyén olvasatban a döntés, a próba, a teszt, a kísértés nem valami, ami elől menekülni kell, hanem valami olyasmi, amivel szembe lehet nézni.

A döntésképtelenség egyik oka az, hogy egy negatív lemez pörög a fejünkben. A döntés rossz. A próba rossz. Ebből nem sülhet ki semmi jó. Éppen ezért ne is csináljuk. Ne is kezdjük el. Tulajdonképpen a két rossz közül a kisebbik rosszat kell választani logikája, ami mélyen beleivódott XXI. századi szívünkbe, holott ennek semmi köze sincsen a Biblia gondolatához. Ez pedig mélyen elbátortalanít bennünket. A keresztyénség válasza egyértelmű: mindig vannak jó döntések és meg is lehet hozni a jó döntéseket! A jó döntések természetesen szenvedéssel járnak, de a szenvedés ténye még nem tesz valamit rosszá őket.

2. Az élet realitása: a próbákban elbukunk

De akkor mégis! Miért nem azt olvassuk, hogy: „Adj minél több kísértést Uram, hogy majd jól megmutathassam, hogy mit tudok!” Azért, mert a Biblia egyértelműen számol azzal, hogy mindannyian csapnivaló diákok vagyunk. Az Isten által elénk hozott teszteken rendre és üzemszerűen elbukunk. Lássuk be, hogy inkább ez az életünk valósága, mint a fáklyásmenet.

Jézus elfogásának estélyén, amikor Jézus saját elárulásáról beszélt, akkor Péter hőbörögni kezd: Én sohasem fogok megbotránkozni benned! Ha meg kell halnom veled, akkor sem tagadlak meg! Mit csinál Péter? Olyan, mint az a kisdiák, aki azt mondja szüleinek, hogy ő tudja az anyagot és a dolgozatot ötös lesz. Mert átnézte. Mert megtanulta. Mert figyelt. Meg mert egyébként is ő sokkal okosabb, mint a többiek az osztályban. Sok szülő van itt és mi is voltunk kisdiákok. Ezeknek a fogadkozásoknak hányszor lett csúfos bukás a vége.

Jézus fel is állítja a tesztet. De jó tanár módjára, nem rögtön botránkozás van, meg kereszthalál. Gyere, csak Péter! A feladat egyszerű: Én elmegyek oda imádkozni, te pedig szépen virrasztasz és imádkozol úgyszintén. Nem bonyolult a dolog. Biztos menni fog. És

nem ment. Háromszor nem ment. Jézus pedig így szól Péterhez: „Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek: a lélek ugyan kész, de a test erőtlen.” Mt 26,41

Ebben a mondatban benne van az emberi élet nagy igazsága. A lélek ugyan kész. Azaz Péter nagyon jól tudod, hogy mit kéne csinálni. Nagyon jól tudod, hogy virrasztani kéne, nagyon jól tudod, hogy nem kéne bennem megbotránkoznod, nagyon jól tudod, hogy nem kéne engem elárulnod. De mégis. A test erőtlen. Egész egyszerűen a teljes valóságod nem képes kivitelezni a feladatot. Nem arra vagy ítélve, hogy elbukj, hanem arra kárhoztattad magadat, hogy elbukj. Hogyan értheted meg ezt? Amikor a gyereknek nem sikerül a dolgozata, akkor sohasem halljuk azt és nyilván mi sem mondtuk, hogy kiderült: nem tanultam eleget, majd többet fogok. Az ilyenkor megszokott lemezek: a tanár hülye, nem jól magyaráz, ezt nem mondta el, senki sem tudta megcsinálni az osztályban, stb. Vajon nem ezek a mondataink vannak-e éppen Istennel szemben. De ne feledjétek Isten nem állít elénk olyan próbát, amin szükségszerűen el kellene buknunk. Amikor bukunk, akkor nem Isten miatt bukunk, hanem a saját önteltségünk, ostobaságunk miatt hasalunk el. Nem ítélt bennünket bukásra, hanem magunkat kárhoztatjuk arra.

Egész egyszerűen mindannyian gyarló és bűnös ember vagy, aki nem képes elvégezni a rá bízott feladatot.

Pál apostol ezt így fogalmazza meg: „Azt a törvényt találom tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszra van lehetőségem. Mert gyönyörködöm Isten törvényében a belső ember szerint, de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. Én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála legyen Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által! Tehát én magam értelmemmel ugyan Isten törvényének szolgálok, testemmel azonban a bűn törvényének.” Róm 7,24

A keresztyén ember tisztában van saját esendőségével és képtelenségével. Annál inkább érzi és tudja, hogy szüksége van segítségre. Egyre inkább elkezdi tudni és érezni, hogy Istentől nem elismerésre van szüksége, hanem kegyelmes szeretetre. Ezért a keresztyén ember nem keresi a kísértést, hogy nagy mellénnyel bizonyítsa, hogy mekkora legény a gáton, hanem inkább a kísértés idején keresi Isten jelenlétét. Imádkozik ahhoz, hogy ne kelljen próbát kiállnia, de amikor ezt imádkozza, akkor azt is mondja, hogy a próbában ott van Isten, aki kezében tartja nemcsak a helyzetet, hanem benne engem is.

Ez a nagyon negatív kép első pillanatra úgy tűnik, hogy méginkább beletaszít bennünket a döntésképtelenségbe. Már megint a keresztyénség negatív hullámai! De gondoljuk csak meg:

A döntésképtelen ember sokszor azért döntésképtelen, mert maximalista. A maximalizmus pedig nem más, mint annak a biztos tudata, hogy a lélek kész és a test is kész. Csakhogy ez nem igaz. Ezzel nem álltathatjuk magunkat. A keresztyének elbukhatnak, sőt el is buknak. Ebben a bukásban azonban eshetünk Jézus karjába. Sőt

pontosan ezeken a bukásokon keresztül éljük meg Jézus irgalmas szeretetét, féltő gondviselését, találkozhatunk megbocsátó szívével. Ez fog bennünket felállítani és újra útnak indítani. Ne most próbáld meg még egyszer!

3. Jézus realitása: van, aki értünk kiállta a próbát

Jézus Krisztus kiállta a próbát. Többször kerül kísértés közzé. Isten többször adja át őt a Sátánnak, hogy a nagy kísértő térítse el a kereszt céljától. 40 napig böjtöl a pusztában, Péter barátilag, de nagyon sátáni módon megpróbálja őt lebeszélni az önfeláldozástól. Az egyik legvégső kísértés pedig a Gecsemáné kertben éri.

Az ember életének igazi tesztje, próbája, kísértése az, hogy kinek a szándéka és akarata érvényesül az életében. A sajátja, vagy az Istené. Kinek a szavára hallgat? Kit követ? Jézus Krisztus itt megvallja a fájdalmát és gyötrődését. Szoktuk mondani, hogy valaki vért izzadt a vizsgán, de itt Jézus valóban vért izzadt. Átment. Nem engedett a kísértésnek. Nem engedett annak, hogy a saját akarat érvényesüljön.

Van ebben a történetben egy mondat, amit mindig is nehezen értettem meg. Ez pedig így hangzik: „Aludjatok tovább és pihenjetek! Íme, eljött az óra, és az Emberfia bűnösök kezébe adatik. Ébredjetek, menjünk! Íme, közel van az, aki engem elárul.” Mt 26,45-46 Miért mondja pár másodpercen belül azt Jézus, hogy aludjatok és pihenjetek, majd pedig azt, hogy ébredjetek és menjünk.

Ahogy a történetet nézzük Jézus csak az első alva találáskor szól bármit is a tanítványokhoz. Akkor helyre teszi Péter és a többieket. De utána a továbbiakban már nem. Mert ez nem Péteren, Jánoson és Jakabon múlik. Az ő üdvösségük, életük, biztonságuk nem a saját imájukon és virrasztásukon múlik. Aludjatok tovább és pihenjetek! – Azért aludhattok és pihenhettek, mert én fent vagyok. Lehet, hogy ti elbuktok, de én nem bukok el. Sőt! Még ebben az elbukott állapotban is szeretlek benneteket! Lehetetlen nem gyengédséget, őszinte szeretete hallani ezekben a jézusi szavakban.

A Zsidókhoz írt levél így fogalmaz: „Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, de nem vétkezett. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk.” Zsid 4,14-16 Aludjatok és pihenjetek! Ezek már nem a számonkérés szavai, hanem a megindulás szavai. Ezért lehet bizalommal Jézushoz fordulni a legmélyebb kísértés idején is.

Az Ébredjetek, menjünk ugyanakkor a határozottságról szól. Szembe kell néznünk a nagyhéttel. Nekem a keresztel, nektek pedig a mellettem való kitartással. Nem aludhatjuk át az életet, hanem mennünk kell!

Hogyan is néz ki mindez a gyakorlatban. Az élet egészének tesztjén, próbáján, kísértésén mindannyian elbukunk. Mindannyiunknak egy büdös nagy egyes éktelenkedik az élete ellenőrzőjében. Bukás, mégpedig a pokol irányába. Jézus megtagadásának, a benne való megbotránkozásnak, az egyetlen órára sem virrasztásnak az elégtelenje. Akkor hogyan üdvözülhet bárki? Nemes egyszerűséggel úgy, hogy a két bizonyítvány helyet cserél. Jézus Krisztus azt mondja, hogy Atyám vésd be nekem azt az egyest, amit ők érdemelnének. Bukjak én. Viseljem azt a szégyent, gyalázatot, amit ők érdemelnének. Engem büntess meg az ő képtelenségük miatt. Nekik pedig írd be azt az ötöst, amit én szereztem. Ők nem tudnak a kísértésben kitartani, ezért engedd meg, hogy én tartsak ki helyettük!

A döntésképtelenség másik oka a kudarctól való félelem. Mi történik, ha elbukom. Ha kudarcot vallok. A keresztyén ember reménysége nem az, hogy ő nem vallhat kudarcot, hanem az, hogy Jézus nem vallott kudarcot. Sőt Jézus helytállása az én helytállásommá válik. Persze, hogy elbukom. Mert tudja, hogy még bukása esetén is örök élete van, mert Isten gyermekévé vált.

Ez a biztonság erőt és lelkesedést kölcsönöz. Valódi szabadságot. Lehetőséget arra, hogy a kísértésben helytálljunk. Tévedés azt gondolni, hogy ez felelőtlenségre viszi a keresztyén embert. Éppen ellenkezőleg az egyház története, a Biblia lapjai arról beszélnek, hogy aki ezt megértette az sokkal felelősebben, bátrabban és tettre készebben élt. Az többé nem akart szégyent hozni az apjára és a családjára. Összeszedte minden erejét és azt mondta, hogy az én helytállásom bearanyozza az Atyám hírnevét ezért hát összeszedem magam. Bátran és bátran szembenézek mindazzal a kísértéssel, amit elém hoz az én Atyám.